

### **Висновки:**

В обстежених насадженнях відмічається погіршення санітарного стану листяних насаджень. Комплексні дії негативних та антропогенних чинників (тривалі посухи минулих років у поєднанні із високою температурою повітря) сприяли зниженню біологічної стійкості, ураженню хворобами та заселенню стовбуровими комахами. На час проведення лісопатологічного обстеження відмічається наступні ознаки: зменшення розміру листя, збільшення ажурності крони, всихання верхівки крони та скелетних гілок, всохлі дерева, утворення чисельних водяних пагонів. Характер всихання поодинокій та груповий.

В листяних насадженнях, до складу яких входить ясен звичайний *Fraxinus excelsior*, відмічається наступна лісопатологічна ситуація:

- дерева IV-VI категорій санітарного стану мають ознаки заселення та відпрацювання ксилофагами з родини Короїдів (род *Hylesinus*) — великим ясеневим лубоїдом *Hylesinus crenatus*.
- стовбур та скелетні гілки модельних дерев III-VI категорії санітарного стану мають ознаки заселення життєздатним карантинним шкідником ясеневую смарагдовою вузькотілої златкою;
- присутні розкльови птахів;
- на стовбурах виявлені D-подібні вилітні отвори;
- при обстеженні стовбура модельного дерева були виявлені типові личинкові ходи;
- в личинкових ходах присутні життєздатні личинки виду минулорічного (ймовірно) та цьогорічного заселення;
- на стовбурах виявлені ознаки занурення вглиб (на зимівлю); у сформованій лялечковій колисочці ЯСВЗ знаходиться у типовому для зимівлі вигляді (зігнута личинка або сформована передлялечка);
- після зняття кори виявлено некроз (відмирання) тканин по периметру личинкового ходу;
- відмічається наявність незначних пошкоджень листя, які наносять імаго під час додаткового живлення;
- дерева мають ознаки ураження деревозбарвлюючими грибами.

В листяних насадженнях, до складу яких входять ясен зелений *Fraxinus pennsylvanica var. subintegerrima (Vahl) Fern.*, відмічається наступна лісопатологічна ситуація:

- стовбур та скелетні гілки модельних дерев ясена зеленого III-VI категорії санітарного стану мають ознаки заселення життєздатним карантинним шкідником ясеневую смарагдовою вузькотілої златкою;
- присутні розкльови птахів;
- на стовбурах виявлені D-подібні вилітні отвори;
- при обстеженні модельного дерева були виявлені типові личинкові ходи;
- в личинкових ходах присутні життєздатні личинки минулорічного (ймовірно) та цьогорічного заселення;
- на стовбурах виявлені ознаки занурення вглиб (на зимівлю); у сформованій лялечковій колисочці ЯСВЗ знаходиться у типовому для зимівлі вигляді (зігнута личинка або сформована передлялечка);
- після зняття кори виявлено некроз (відмирання) тканин по периметру личинкового ходу;
- відмічається наявність незначних пошкоджень листя, які наносять імаго під час додаткового живлення;

Виходячи з вищенаведеного, дерева ясена звичайного та ясена зеленого можна вважати свіжозаселеними.